

meening zijn, dat zij met geringe moeite en in korten tijd zich voor dat onderdeel konden bekwamen; dat is toch ook nooit een aanleiding geweest voor hen te waarschuwen.

Amsterdam, 4 April 1908.

P. MUNTENDAM.

TUBERCULOSE-BESTRIJDING OP HET PLATTELAND.

In het plan van tuberculose-bestrijding door prof. NOLEN uitgewerkt, stelt deze voor den strijd ten plattelande te voeren met behulp van huisbezoeksters, daartoe voorbereid voor de dorpsgeneesheeren. Theoretisch lijkt dit zeer aanbevelenswaardig, maar praktisch komt het mij onuitvoerbaar voor.

Natuurlijk kan ik alleen spreken van de ervaring door mij in Brabant opgedaan, maar het zou mij niet verwonderen, als mijn bezwaren gedeeld werden door vele collega's in andere provincies op het platteland gevestigd.

Wanneer wij, dorpsgeneesheeren, teringlijders onder behandeling krijgen, kost het ons onuitputtelijk geduld, langdurige besprekingen en uitleggingen en moeten wij bovendien ons geheele prestige als geneesheer in de schaal leggen om iets te bereiken op hygiënisch gebied, om de zieken en hun omgeving te brengen tot eenige handeling, die afwijkt van oude gewoonten en begrippen.

Wat is er nu in zulke omstandigheden te verwachten van de instructiën, die de huisbezoeksters aan onze patiënten zullen gaan geven?

Gesteld al, dat een toereikend aantal vrouwen tot dit werk bereid gevonden zullen worden — wat mijn Brabantsche ervaring mij doet betwijfelen —, dan durf ik toch al vooruit te voorspellen, dat haar werk niet alleen met bevreemding en wantrouwen door de zieken zal worden gadeslagen, maar dat haar invloed op de menschen volstrekt ontoereikend zal zijn om iets in hun gewone levenswijze te veranderen, zelfs al worden zij in hun streven zoo krachtig mogelijk gesteund voor de behandelende geneesheeren.

De uitspraak van RAW door prof. NOLEN aangehaald, wijst hier den weg. „We must not go in advance of educated public opinion and we must, first of all, convince the intelligent public of the necessity of our measures before we can be in a position to enforce them”.

Vóór alles moet dus de „public opinion” gewijzigd worden. Door tal van voordrachten met lichtbeelden, mededeelingen in locale bladen, door onderwijs in hygiëne aan de Rijksnormaalscholen en niet het minst door nauwkeurige instructies van en zorgvuldige behandeling door de geneeskundigen moet de „public opinion” veranderd en op de hoogte van onzen tijd gebracht worden. Dan eerst wordt de bevolking intelligent genoeg om onze maatregelen te begrijpen en kan de huisbezoekster nuttig werk doen.

Het verspreiden van het tijdschrift „*Tuberculose*” onder alle geneeskundigen, desnoods gratis, komt mij bovendien gewenscht voor om hen mede belang in te boezemen voor en te betrekken in den strijd tegen de tuberculose.

Heusden, Maart 1908.

J. ALMA.